POŠTNINA PAVŠALIRANA

Posamezna štev. K 1·60
Ob nedeljah K 2·—

„TABOR“ izhaja vsak dan, razen nedelje in praznikov, ob 18. uri z datumom naslednjega dne ter stane mesečno po pošti K 20·—, za inozemstvo K 40·—, dostavljen na dom K 22·—, prejeman v upravi K 20·—. Inserati po dogovoru.

Naroča se pri upravi „TABORA“, MARIBOR, Jurčičeva ulica štev. 4.

TABOR

Posamezna štev. K 1·60
Ob nedeljah K 2·—

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon interurb. št. 276. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritličje, desno. Telefon št. 24. SHS poštnočekovni račun štev. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III. Maribor, torek 10. januarja 1922. Številka: 7.

Cannes.

Dne 6 januarja se je začela velika konferenca antantnih državnikov v Cannesu. O pomenu konference prinašamo članek angleškega publicista George Glasgowa, objavljen v „Prager Presse“.

Izgleda, da bo l. 1922. imelo za zgodovino človeštva velik pomen. V Londonu se opaža razpoloženje, da se brez odlašanja urede sedanje razmere, ki stalno prehajajo v kaotično stanje in so dosedaj pomenile pravo prekletstvo Evrope.

Položaj Velike Britanije je nenavadno paradoksen. Geografsko leži ona izven Evrope. Po svojih dosedanjih tradicijah je uživala ali trpela pod »Splendid isolation«. Evropa se sedaj nahaja v periodi gospodarske bede, katero najbolj označuje fantastično stanje meničnih tečajev. Kakšen upliv ima položaj Evrope na Veliko Britanijo? Dejstvo je, da upliva na Veliko Britanijo bolj kot na katerokoli drugo deželo kontinenta. V današnjem svetu ni izolacije; ali bomo gospodarsko vsi utonili, ali pa bomo skupaj plavali dalje. V tem trenutku se nahaja v Veliki Britaniji dva milijona delavcev na cesti, a stroji velikih tovarn mirujejo. — Dohodninski davek je dosegel višino 6 šilingov na funt, a to ima posledico, da ne more nobena tvrdka začeti novih velikih podjetij. Velika Britanija pa ni sama, ki trpi na teh strahotnih posledicah gospodarske bede; tako, kakor v Veliki Britaniji, je več ali manj v vseh evropskih državah. Kot posebnost Velike Britanije bi se lahko navedlo samo to, da je v mnogo večji meri odvisna od zunanje trgovine in splošnega gospodarskega položaja. Francija je v tem oziru mnogo na boljšem, ker spada med one redke države, ki zadostujejo samemu sebi. Velika Britanija ima onkraj svojih obal samo toliko živeža, da je prebivalstvo preskrbljeno za štirinajst dni. Štiri petine za prehrano potrebnih živil se pokrijejo z rednim uvozom. Za Veliko Britanijo je tedaj zunanja trgovina vprašanje obstoja in življenja. — Dva milijona nezaposljenih sta vidna manifestacija dejstva, kako daleč upliva sedanji položaj na Veliko Britanijo.

Lloyd George gre v Cannes, da predloži vrhovnemu svetu svoj veliki načrt o stabilizaciji Evrope v gospodarskem in o njegovem pomirjenju v političnem smislu. Za njim stoji vsa javnost, angleški narod zahteva trgovino, zahteva, da se popusti v stvareh, o katerih se tukaj smatra, da so nezdrava politika; zahteva nadalje, da se Nemčijo in Rusijo, enako kakor nove države v vzhodni in jugovzhodni Evropi pritegne v splošni načrt za gospodarsko obnovo Evrope. Angleži hočejo, da se razčistijo politični problemi, katerih mirovna pogodba ni rešila. Z drugimi besedami: ako Lloyd George predloži v Cannesu svoj program, bo imel za seboj ogromne večine angleškega naroda.

Oglejmo si n. pr. nemško vprašanje. Ni treba posebej razlagati, da se angleško stališče skoraj v vsakem oziru razlikuje od francoskega. V Veliki Britaniji ima največ pristašev ona rešitev, katero je pred par meseci razložil v svojem velikem govoru Wiston Churchill. On hoče, da bi se sporazumele tri države: Nemčija, Francija in Velika Britanija. V londonskih pogajanjih med Lloyd Georgem in Briandom pa Lloyd George ni mogel detajlirati svojega načrta. Radi tega obstoja v oficielnih krogih razpoloženje, da se francosko-nemško-angleški odnošaji urede na enak način, kakor so se na washingtonski konferenci uredili odnošaji med Zedinienimi državami, Anglijo in Japonsko. Tudi tam je zveza med Japonsko in Veliko Britanijo ovirala sporazum s tretjo stranko, Zedinjenimi državami. Problem se je rešil na ta način da se je razširila baza že obstoječega sporazuma med Anglijo in Japonsko in sicer tako, da so se lahko na tej novi podlagi zedinile vse tri države. Na enak način bi bilo mogoče izločiti tudi nesoglasja med Francijo in Veliko Britanijo. Podlaga, na kateri temelji »entente cordiale«, bi se naj razširila v toliko, da bi lahko pristopila tudi Nemčija. Francija zahteva vojaške garancije zoper Nemčijo. Velika Britanija si je v tem edina ž njo. Vendar pa, tako sklepa velika večina angleške javnosti ni bolje garancije za Francijo, kakor je zveza med tremi državami, v katero bi bila sprejeta tudi Nemčija.

Oblika, ki se predlaga za to zvezo, je nastopna; sedanja okupirana cona na zapadni obali Rena bi se morala izprazniti in nevtralizirati; v to cono bi ne smele priti nobene vojaške čete. Za njeno nevtralnost bi jamčile tri velesile: Francija, Velika Britanija in Nemčija, izmed katerih bi dve velesili vedno mogle prisiliti agresivnejšo tretjo osebo, da se umakne.

Vprašanje reparacij je sledeče: Lloyd George je izjavil gospodu Loucheuru, da je Velika Britanija voljna dati Franciji znatne finančne koncesije, če bo Francija podpirala Anglijo pri njenem splošnem načrtu za obnovo Evrope. Anglija je pripravljena izbrisati francoski dolg, odreči se svojemu delu nemške odškodnine, s čimer bi Francija dobila to, kar ji gre, Nemčija pa bi bila toliko ojačena, da bi mogla obnoviti opustošeno ozemlje. Toda Velika Britanija ima svoje pogoje: Ona vztraja na tem, da se prično stvarni poskusi razoroženja in pacifikacije Evrope. Velika Britanija ne mara dajati Franciji finančnih koncesij, da bi Francija dobila dovolj denarnih sredstev za izgradnjo velikih armad in neštetih podmorskih čolnov. Angleški predlog jamči dovolj za varnost Francije, tako, da zaradi varnosti ni več utemeljen francoski militarizem. V ostalem inozemstvu bodo smatrali te diference med obema državama za nečastne in ponižujoče. Take so tudi v resnici. Ne bi pa bilo nobenega upanja na evropski mir v stalnost kakoršnekoli ureditve evropskih razmer, če bi se Francija in Anglija po treh letih izza premirja ne mogle sporazumeti o problemih, ki so nastali iz vojne, v kateri sta se obe državi vojskovali roko v roki. Glavna zahteva nove dobe je, da pride med obema državama do sporazuma. Angleški narod upa, da se bo ta sporazum dosegel v Cannesu. — Naj Francija in Belgija obnovite na račun Nemčije opustošene dele svoje države, naj pa tudi pripomorete, da bo mogla Anglija one dele Evrope, ki so za njeno trgovino istotako važni, ali pa še važnejši, kakor za prestiž Francije opustošeni francoski kraji, obnoviti z obnovo trgovine, stabilizacijo valute in zdravo gospodarsko cirkulacijo v vseh evropskih državah. Splošna evropska gospodarska konferenca, katere bi se udeležili zastopniki Nemčije, Rusije, Češkoslovaške, Litve, Poljske, Avstrije in balkanskih držav, bi prinesla mnogo dobrih posledic. V tem oziru je dala ravno Češk[illegible] tivo, ker je svoje sosede povabila k sporazumnemu gospodarskemu delu in s tem pripomogla k konsolidaciji Evrope.

—o—

Otvoritev del. zbornice za Slovenijo.

Pozdravni govor pokrajinskega namestnika. — Konstituiranje zbornice.

LDU Ljubljana, 9. jan. Danes dopoldne je g. pokrajinski namestnik svečano otvoril prvo sejo delavske zbornice za Slovenijo. V svojem pozdravnem govoru je poudarjal, da pomenja otvoritev te zbornice velik napredek v socialnem življenju države ter pozval člane zbornice, naj delujejo ne samo za interese posameznih strok, katere zastopajo, marveč tudi v interesu države, ki je pokazala s tem, da je ustanovila delavsko zbornico, da zna ceniti delo, ki je prvi pogoj za gospodarski napredek države in prebivalstva. Seji sta prisostvovala tudi delegata ministrstva, inšpektor Štebi in načelnik oddelka za socialno politiko, Ribnikar. — Nato se je vršila volitev predsednika zbornice, za katerega je bil izvoljen načelnik rudarske unije, Melhijor Čobal. Po volitvah predstavnikov v izvršilni odbor je bila seja zaključena.

Della Toretta o odnošajih med Italijo in Jugoslavijo.

DKU Rim, 9. jan. Zunanji minister markeze della Toretta je izjavil v nekem pogovoru z dopisnikom »Popolo d'Italia«. Med Italijo in Jugoslavijo ne obstoja nikaka napetost. Tretja cona v Dalmaciji se bo evakuirala komaj tedaj, ko bodo izpolnjene vse obveznosti rapallske pogodbe glede zaščite(!?) Italijanov v Dalmaciji. Italija pridno zasleduje za skupno delo uravnano politiko nasledstvenih držav, vendar pa mora izjaviti, da je trditev, da je to gibanje naperjeno proti Italiji, fantazija.

Zagreb, 8. jan. Kakor poročajo splitski listi iz Rima, so pogajanja med našo državo in Italijo glede evakuacije tretje cone v Italiji baje končana z uspehom. Evakuacija se bo izvršila koncem januarja ali začetkom februarja. Italijanske vojne ladije bodo par dni popreje zapustile naše luke.

Odgoditev plačila nemških odškodnin.

LDU Cannes, 7. jan. Vrhovni svet se je danes dopoldne bavil izključno le z angleškim predlogom, naj bi se Nemčiji dovolil odlog plačila vojne odškodnine za l. 1922., ne da bi s tem bile oškodovane pravice Francije. Angleški delegatje so utemeljevali ta odlog s splošno krizo. Odlog se dovoljuje z izrečnim pogojem, da Nemčija vodi pod medzavezniškim nadzorstvom pametno finančno politiko. V prvi vrsti gre za to, da se dobi več jamstva in da se doseže, da Nemčija ustavi nadaljnje izdajanje papirnatega denarja in da resno stremi za tem, da se spravi njen proračun v ravnotežje

LDU Cannes, 7. jan. (Agence Havas.) Ministrski predsednik Briand je prejel od vrhovnega sveta nalog, naj povabi nemško vlado, da pošlje svoje zastopnike v Pariz, kjer naj bi bili pripravljeni, da pridejo v Cannes, ko se bo vrhovni svet zedinil glede vojne odškodnine. Nemški delegati bodo v smislu določb pogodbe mogli tukaj staviti svoje pripombe glede možnosti plačevanja. Zavezniki jim bodo pri tem tudi sporočili svoje pogoje. Predlog, naj se povabijo nemški delegati, so stavili nemški zastopniki, ki so tudi zahtevali, naj se Nemčija povabi čimprej.

DKU. Berlin, 8. jan. (Wolf.) V današnji seji ministrskega sveta se je razpravljalo v prvi vrsti o vprašanju reparacij, posebno pa še o povabilu nemških delegatov na konferenco veleposlanikov. Sklenilo se je, da bo vodil delegacijo diplomatično bivši državni minister Rathenau.

—o—

Spor radi reparacij.

DKU London, 6. jan. Reuterjev urad poroča iz Cannesa: Italija se trudi, da bi dosegla sporazum glede vprašanja reparacij. Vsi trije ministrski predsedniki so iskali skupne točke, na katerih bi naj temelji sporazum. Dosedaj so ostali vsi poskusi brezuspešni. Obstoja pa upanje, da se bo potom zasebnih pogorov dosegel sporazum na seji vrhovnega sveta.

Padanje cen na Češkoslovaškem.

TIP Praga, 8. jan. Vsled stalnega naraščanja kurza češke valute se opaža zadnje dni znatno padanje cen ne le tujih izdelkov, ampak tudi domačih proizvodov in živil. (Pri nas pa je ravno narobe. Op. ur.)

Naraščanje čeških mest.

TIP Praga, 8. jan. Iz podatkov zadnjega ljudskega štetja Češkoslovaške je razvidno, da se je prebivalstvo čeških mest zelo pomnožilo, dočim se je nasprotno prebivalstvo nemških mest zmanjšalo.

Iz washingtonske konference.

DKU Washington, 8. jan. (Reuter.) V včerajšnji seji washingtonske konference se je sklenilo, da se strupeni plini v bodočih vojnah ne bodo več smeli vporabljati. (Če se bodo vojskujoče se sile tega sklepa držale, je drugo vprašanje. Med svetovno vojno se ni nihče držal raznih podobnih odredb. Op. ur.).

Likvidacija tujega premoženja v Italiji.

HKU Rim, 8. jan. »Tribuna« napoveduje kraljev dekret o pospešenju likvidacije tujega premoženja v Italiji.

Sporazum med Italijo in Francijo.

DKU London, 7. januarja. Iz Cannesa poročajo, da sta Lloyd George in Briand pričela pogajanja glede sklepa sporazuma med Anglijo in Francijo, s katerim bi bil zajamčen mir v Evropi. V slučaju nemškega napada, bi Anglija Francijo podpirala z vojaško silo.

Lenjin povabljen v Genovo.

DKU Rim, 8. jan. Vsled sklepa vrhovnega sveta v Cannesu, je italijanska vlada povabila Lenjina potom ruske trgovske delegacije, da se udeleži konference, ki se bo vršila v Genovi.

Demonstracija proti legitimistom v Budimpešti.

DKU Budimpešta, 8. jan. Skupina visokošolcev je demonstrirala včeraj pred nekim poslopjem, v katerem se je vršil ples pravnikov, ker se je nahajala v častnem odboru cela vrsta znanih legitimistično mislečih politikov. Demonstranti so vrgli v dvorano par bomb s smrdljivimi plini.

Novo znižanje mezd v Ameriki.

TIP Newyork, 8. jan. Zveza ameriških brodnikov bo v kratkem pričela pogajanja z zastopniki vseh v zvezi včlanjenih ladjedelnic glede 15 odst. znižanja delavskih plač.

Politične vesti.

* **Francoski glas o šibeniškem incidentu.** »V Journal des Debats« z dne 2. t. m. piše znani publicist Auguste Gauvain o šibeniškem incidentu in sklepa, da je stališče jug. vlade docela pravilno. Vprašanje je samo, ali je italijanski konzul v Splitu zahteval zadoščenje na svojo roko, ali pa na zahtevo zunanjega ministra. Če na svojo roko, tedaj se moramo vprašati: kakšen duh vlada v italijanskem diplomatskem koru v Jugoslaviji? Če pa je rimska vlada sama odredila diplomatski nastop, tedaj to diši po Bertholdovi politiki julija 1914. l. in utegne roditi slabe posledice. Pašićeva zahteva, da Zveza narodov izposluje natančno izvršitev rapallske pogodbe, je naravna in pravična. Bomo videli — pravi g. Gauvain — ali se bo Della Toretta pomiril z Jugoslavijo ali pa bo vodil politiko prestiža po receptu grofa Berlolda.

* **Gospodarska konferenca v Pragi.** Iz Cannesa poročajo: Lloyd George in Briand sta imela 6. t. m. dolg razgovor, tekom katerega sta se sporazumela o pogojih sklicanja mednarodne gospodarske konference, ki bi bila brez vsakega političnega značaja. Konferenca bi imela čisto gospodarski program, zlasti bi se pečala z valutnimi problemi, povzdigo trgovine in regulacijo svetovnega trga. Konference bi se udeležili tudi Nemčija in Rusija, eventuelno Amerika kot opazovalec. Pariški »Journal« javlja, da je Lloyd George predlagal Prago kot sedež te velike konference.

* **Glasovi o novi intervenciji proti Rusiji.** Nekateri pariški list prinašajo vest, da bo Anglija na konferenci v Cannesu podpirala nemški načrt o eksploataciji Rusije, dasiravno mu nasprotuje oficijelna Francija. Gotovi angleški krogi, zlasti oni krog generala Malcolna, bivšega britanskega atašeja v Berlinu, kažejo simpatije za nemški načrt o vojaški intervenciji v Rusiji. Ta načrt propagira Arnold Rechberg, bivši adjutant nemškega prestolonaslednika, ki se je nedavno mudil v Parizu in konferiral z nekaterimi francoskimi krogi. Po njegovem načrtu bi se naj oborožilo 30 do 40 angleških, francoskih in nemških divizij, za katerimi bi prodirali v Rusijo konzorciji finančnikov, ki bi restavrirali okupirano rusko ozemlje. Ker pa bi imeli glavne koristi Nemci, so francoski krogi odbili Rechbergov načrt. Vsekakor se bo Anglija postavila v ostro nasprotjo napram Franciji. (Glej današnji uvodnik, ki nam dokazuje, da se Angleži potegujejo celo za zvezo z Nemčijo!)

* **Nekdanji načrt Habsburžanov.** Charles J. Vopicka iz Chicaga, ki je zastopal Združene države na Balkanu, to je v Srbiji, Rumuniji in Bolgarski, je izdal knjigo z naslovom: »Balkanske tajnosti«, v kateri opisuje sedemletno zgodovino diplomatstva na Balkanu. V knjigi razodeva, da je obstajala med nemškim cesarjem in ženo avstrijskega prestolonaslednika Ferdinanda, ki je bila poroje z možem vred ubita v Sarajevu, značilna **zarota.** Tako pripoveduje Vopicka: »Po smrti Ferdinanda in njegove žene Zofije, je bivši avstrijski cesar Karel prihitel v Konopište in pobral vso korespondenco, katero je našel v palači. S tem si je pridobil dokaze, da je bila Zofija, žena nadvojvode Ferdinanda, v tajni zaroti z tedanjim nemškim cesarjem proti Srbiji in da je z njim razpravljala tudi o vojni z Rusijo. Med njima je bilo dogovorjeno, da se bo ob primerni priliki napovedalo vojno Srbiji in ko bi bila ta poražena, bi se iz nje napravilo avstrijsko provinco. Kralja Petra bi se odstranilo in na njegovo mesto bi se posadilo starejšega sina Ferdinanda in Zofije. Kadar bi se porazilo še Rusijo, bi se napravilo Ukrajino neodvisno kraljevino. Kot ukrajinski kralj je bil določen drugi sin Ferdinanda in Zofije. Cesar Viljem je popolnoma soglašal s temi načrti in tako se je začelo z intenzivnejšo akcijo, da se dovede do vojne s Srbijo, da se tako izpolnijo načrti nadvojvode Ferdinanda in njegove žene Zofije«. Tako pripoveduje Vopicka in njegove besede se sme smatrati za popolnoma resnične. Znano je, da je bila Ferdinandova žena Zofija velika katoličanka in slovenska duhovščina ji je radi tega neprestano pela glorije, toda »vera« je ni ovirala, da bi ne želela pognati v krvavo klanje nekaj milijonov ljudi samo zato, da preskrbi svojim sinovom kraljevske prestole. Njeni sinovi namreč niso imeli pravice do avstrijskega prestola, zato ker ona ni bila pred poroko s Ferdinandom kraljevskega rodu, nego le navadna grofica. Njeni krvavi načrti se niso uresničili. Usoda je odločila, da je s svojim možem sama padla prva. Usoda je določila, da ne bodo njeni sinovi nikdar sedeli na kraljevskih prestolih. Določila je, da njen slavni zaveznik nemški cesar, žaga drva v tuji deželi, kjer ga ne časti nihče drugi, kot njegovi lakaji. Usoda je odločila, da je Srbija izšla iz boja kot zmagovalka in da se nahaja v Rusiji danes vlada, ki je izmed vseh oblik najmanj rijetna Hohenzollernccem. Usoda je določila še več: da je habsburškim in hohenzolernskim lopovom zatonila zvezda za vedno. Avstrija in Nemčija sta danes republiki. Usoda je kruta včasih, toda v tem slučaju je bila pravična.

* **Iz poljske Šlezije.** Bivši švicarski predsednik Calonder je včeraj na svojem potovanju po Poljski, prisojenem delu Gornje Šlezije v spremstvu članov tajništva Zveze narodov, ogledal več premogokopov in tovarn. Med spremstvom se nahajata tudi bivši nemški državni tajnik Lewald in nemški državni tajnik Göppert.

* **Za pomoč stradajoči Rusiji.** Kakor poroča »Vorwärts«, so nemške strokovne družbe glasom izkaza mednarodne strokovne zveze nabrale do 15. decembra l. l. 75.000 holandskih goldinarjev za pomoč stradajoči Rusiji. Skupno je nabrala mednarodna strokovna zveza 794.400 hol. goldinarjev. Dne 28. decembra je odplula prva ladja z živili, ki so se nakupila s tem denarjem, iz Hamburga v Rigo. S temi živili se namerava prehraniti 40.000 otrok. Druga ladja bo odplula še tekom tega meseca.

* **Odprava izjemnih odredb v Rumuniji.** Uradni list objavlja dekret o ukinjenju preventivne cenzure nad dnevniki in časopisjem, ki velja za vso karljevino, izvzemši vojaško cono ob meji. Objavljanje člankov, v katerih bi se napadala krona, armada in zavezniki, kakor tudi hujskanje zoper javni red in k vstaji, je še nadalje prepovedano.

* **Epidemija influence v Nemčiji.** V času od 6. novembra do 6. decembra je tukaj umrlo na španski influenci in vnetjem pluč 348 oseb. Vsak teden zboli povprečno 100 oseb.

* **Važna izprememba na Irskem.** V Dail Eireanu je bilo uradno objavljeno, da je de Valera, voditelj irske radikalne skupine, odložil mesto predsednika irske republike.

Zanimivosti.

Nenavadna useda mesta Tule. — Lov na lisice v Parizu.

V Tuleji, glavnem mestu departementa Korez na Francoskem, se je odigrala te dni tragedija, ki je zavzela celo mesto, — tragedija celega mesta, kakoršne še do danes ne pomni zgodovina. Že več kot pred tremi leti, je začel nekdo v tem mestu pošiljati anonimna pisma raznim meščanom, a to kar po več sto na dan; v pismu so bila opisana natolcevanja, ki so bila vsekakor verjetna in mogoča. Tako se je n. pr. naznanilo celemu mestu, da je imela ta ali ona ugledna gospa ljubimski sestanek tam in tam s tem in onim gospodom, ali da je bila ta in ta gospa ob tej in tej uri s tem in onim gospodom v hotelu X itd. Sčasoma se je že vsak meščan bal, da pride danes ali jutri on na vrsto in se bode tudi o njem kaj sličnega pripovedovalo. Vsa pisma pa piše neka oseba, ki dobro pozna mesto in razmere posameznih meščanov ter je v izmišljevanju dogodkov tako spretna, da jih opiše v najmanjše podrobnosti verjetno in da mora človek nehote verovati v ta dokaz. Mnoge družin je vsled tega uničenih, marsikateri mož pa je pogonal svojo ženo od sebe ali pa jo sam zapustil in ce zločinca v kratkem ne razkrinkajo, ne bo kmalu več nobene družine, ki bi živela v miru in sreči. Med drugimi je postal žrtev teh anonimnih pisem tudi tajnik mestne prefekture. Sprejel je pismo, ki je kompromitiralo njegovo ženo. Dasi je vse mesto vedelo, da je žena poštena in zvesta svojemu možu, se je zaman trudil zatreti dvome, ki so se mu oglašali v duši in ki so jih vedno znova netila nadaljna pisma. Po večmesečnem duševnem trpljenju je končno znorel in umrl. Sam prefekt je govoril ob odprtem grobu naštevaj vrline pokojnega uradnika ter izjavil, da je postal žrtev zahrbtnega in brezvestnega zločinca — pisca anonimnih pisem. Uvedla se je vsemogočno stroga preiskava, poklicali so se najboljši pariški detektivi, a zaman. Zločinca niso mogli izslediti. Meščani še nadalje dobivajo anonimna pisma in nesrečneži si že ne upa več odpreti svojih pisem. Družabno življenje v Tuleji je izza prosno obsojeno na smrt. Prefekt mesta je še enkrat poskušal odkriti to tajnost. Sam je pisal v Pariz na ministrstvo, da mu pošljejo v pomoč enega inspektorja. Nikdo ni vedel za to pismo, razen njegov kabinet. A že drugi dan je dobil od anonimnega pisca poročilo, da mu je prefektova nakana znana in da je ves njegov trud zaman. Nato so skušali izslediti pisca po odtiskih prstov. Toda tudi za to je zvedel tajinstveni pisec ter sporočil, da nosi pri pisanju vedno rokavice iz gumija, kakršne imajo zdravniki pri operacijah. In tako so ostali dosedaj vsi poizkusi, razkrinkati okrutnega pisca, brezuspešni, in nikdo ne ve, kakšen namen ga je napotil k temu zločinu. Vse mesto pa živi v vednem strahu pred temi anonimnimi pismi, ki so pozročila že toliko zla in gorja.

V nekem pariškem premestju, kjer stanujejo večinoma delavci, je bilo čim dalje manje kokoši in piščancev. Dolgo so iskali in zasledovali tatu, a nikakor mu niso mogli priti na sled. Nekega dne pa so zapazili na dvorišču sredi mesta pri belem dnevu — lisico. V spremstvu vseh prisotnih je pograbila kokoš ter jo odkurila. Pri zasledovanju so zapazili, da je smuknila v neko staro odpadlino. Ko so natančneje pogledali, so našli celo lisičjo družino v stari kleti in sedaj so si bili vsi na jasnem kdo se je mastil z njihovimi piščanci in kokoši. Seveda so drznega tatu z mlado zalego vred pokončali. Tako so tudi Parižani spoznali zvitorepko — na lastni koži.

Vinc. Stěpanek. — V. P.:

Dnevnik mladega človeka 1919.

4. IX.

Danes sem dospel na mesto. Konec je vsem mukam, konec ukazovanju. Sedaj si vstvarim življenje po svoji volji, sedaj sem v vsakem oziru samostojen. Opravim si svoje delo v pisarni in v ostalem mi nima nihče nič ukazovati. Kadar je človek star 20 let, ima vsega tega že dovolj.

8. IX.

Ogledal sem si že mesto. Naravnost grozno gnezdo v primeru s Prago. Danes je bil praznik, včeraj nedelja, toda sama puščoba. Niti najmanjše možnosti ni za kako primerno zabavo. Nisem vedel, kaj bi počel in šel sem zvečer gledat nekako javno telovadbo tukajšnjega sokolskega društva, ki je tukaj kakor sem opazil najimenitnejše društvo in ima največ privlačne moči; prišlo je vsaj mnogo občinstva, ki je izražalo nastopajočim neobičajno naklonjenost. Mene ta reč ni posebno zanimala. Telovadba je bila srednjevrstna in vobče ni videti, da bi bilo tukaj stremljenje h kakim odličnim uspehom. Skakali so tako, da se ni dalo nič doseči. Takozvanih prostih vaj nisem mogel vobče nikdar razumeti. Predavali so tudi prolog, ki pa ni imel s telovadbo nič opraviti. Dolgočasil sem se dovolj, to je res.

9. IX.

V pisarni so okrog mene sami Sokoli. Vsi samo: »Ti brate« — preden se človek privadi, je vse smešno. — V društvu imajo nekak spor. Nekoga hočejo izključiti. Menda bo tisti, ki jim je včeraj dvakrat pokvaril na drogu. Nočem se mešati v njihove reči.

10. IX.

Danes sem se seznanil z ljubeznivo gospodično v trgovini, ko sem si kupoval kravato. Hotel sem se ž njo malo pogovoriti, toda ona je hitela, ker baje vodi v Sokolu žensko deco in da mora biti ob pravem času na mestu. Nevoljen sem šel domov.

12. IX.

V tem gnezdu je neka sokolska bolezen, ka-li. Danes sta me vprašala dva tovariša v pisarni, ali sem član Sokola, ali nisem bil nikdar v Sokolu in zakaj ne? Odgovoril sem jim odkrito, da na tem ničesar ne vidim. Ponujala sta mi njihov časopis za katerega sem se zahvalil in nazadnje sta me celo nagovarjala, naj pristopim k Sokolu. Rekel sem, da si še premislim. Do kdaj baje. — Strašna vsiljivost! To je naravnost čudna sekta. V pisarno ti pride čisto tuj človek, z drugega konca dežele, a oni ž njim takoj brate sem, brate tja, samo prijateljstvo, mlečezobi dečki proti staremu človeku, da je kar neumljivo. Vprašal sem, ali ga poznajo in oni, da ga še v svojem življenju niso videli. Vprašal sem, kako ga torej poznajo. Baje po znaku na suknji. »Vaša prijaznost in zaupljivost se vam lahko grdo izplača«, pravim, »če si kupi znak kakšen prekanjenec!« To baje ne gre in takoj so mi začeli pojasnjevati nekak obred o neki šestmesečni preiskusni dobi, preden postane kdo član, — šlo mi je vse pri enem ušesu noter, pri drugem pa ven. —

15. IX.

Danes sem videl tukajšnje življenje v vsej nagoti. Ko sem šel popoldne iz pisarne, so me povabili kolegi, naj grem ž njimi gledat, kako planirajo stavbišče za telovadnico. Hudič me je premotil in šel sem. Tam je mrgolelo ljudi pri raznih dninarskih poslih, kakor bi šlo za stavo. Pri tem pa smeha in vpitja — bilo je videti, da so v svojem življu. Imeli so tam velik napis: »Poženi konja in pritisni še sam!« Stal sem ob strani in iz razgovora gledalcev sem zvedel, da so ti ljudje mešanica vseh stanov in poklicev — samih Sokolov in Sokolic. Neka ženska si je pri nakladanju desk raztrgala krilo; zvedel sem, da je soproga tukajšnjega odvetnika, ki je podpredsednik društva. Dvokolnico je vlačil disponent iz tovarne za sladkor z nekim zaviračem s kolodvora in skupina kopačev ilovice je sestojala iz samih profesorjev realke, ki jih je komandiral polir tukajšnjega stavbenika. Prava komedija. Star gospod je vsem zapisoval ure, dasi mislim, da vsaj premožnejši ne delajo za plačo.

Najhujše pa je šele prišlo. Ko tako stojim, vidim svojo znanko od predvčeraj. Bila je jako zaposlena, kar je pa ni motilo, da bi z nasmehom ne pristopila k meni ter mi z vprašanjem: »Vi si nočete ničesar zaslužiti?« porinila v roke motiko, češ, naj grem ž njimi razkopavat breg. Manšete bi mi bile baje na potu, naj si jih odložim na kup, katerega je čuvala neka gospa z dvema dečkoma. Nisem vedel najprej, ali naj odložim orodje in odidem, ko sem pa videl toliko na mene gledajočih ljudi, potegnil sem z rok manšete in šel sem kopat. Saj nisem baš nasprotnik telesnega dela, a ne v taki obliki. — Za trenotek sem moral poslušati komando »ti brate« — mislili so namreč, da sem iz njihovega kroga - in nazadnje so me pridelili skupini, ki je na drugem koncu kopala temelje za kletj, pod vodstvom človeka, katerega sem včeraj zjutraj videl, ko je v mlinu vozil malto. Za uro sem bil poten in umazan, da bi se bil sramoval, ko bi ne bili okrog mene vsi ravno taki. Zlasti dame so bile krasne videti s potnimi progami na obrazu. Ko sem eni pomagal iz jamice, sem čutil, da ima roko trdo, kakor drvar. Za nekaj časa sem otopel in delal, kakor drugi, da ne morem sedaj niti peresa držati v roki. Na levi roki imam žulj, kakor lešnik. Nazadnje sem se šel ž njimi umivat v telovadnico. Sredi občega vpitja, gledanja prihodnjih delavne dobe sem obljubil, da pridem drugič zopet. Te svoje navade ne morem sedaj ne morem razumeti. Moram si najti kak izgovor.

(Dalje prihodnjič.)

Dnevna kronika.

— **Poslanec Franjo Pišek umrl.** Dne 6. t. m. ob 9.30 uri je umrl v Orehovi vasi pri Mariboru narodni poslanec Franc Pišek v 66. letu. Pogreb se vrši dne 8. t. m. ob 14. uri. Pokojni je bil pristaš SLS ter bil od leta 1908. do preobrata poslanec v avstrijskem državnem zboru, po preobratu pa je bil izvoljen na listi SLS za poslanca v narodno skupščino. Na njegovo mesto stopi g. Franjo Žebot, novinar in hišni posestnik v Mariboru.

— **Umrl** je dne 4. jan. v Meži ob Dravi orožniški narednik Ivan Božič. Bolehal je samo tri dni za pljučnico, ki ga je spravila v prerani grob. Star je bil šele 44 let. Pokojni je bil vesten v svoji službi ter je bil ugleden in priljubljen med svojimi tovariši in domačini. Naj počiva v miru!

— Umrl je v Gornji Radgoni 70letni posestnik Janko Pelc. Bil je mož stare korenine, zvest pristaš klerikalne stranke, vendar pa poštenjak in velik rodoljub, tip kmečkega idealista. Že pred desetletji je snoval na eksponirani točki naše narodne meje slovenska društva in zadruge. Užival je ugled tudi pri političnih nasprotnikih. Bodi mu lahka domača gruda!

— **Imenovanje in premeščenje.** Za voditelja okrajnega sodišča v Dolnji Lendavi je imenovan sodni svetnik dr. Muha. Dosedanji voditelj okrajni sodnik dr. Milko Gaber je premeščen v Ljutomer.

— **Pisatelj Finžgar odlikovan.** Pisatelj Fran S. Finžgar, župnik v Trnovem v Ljubljani, je bil včeraj odlikovan z redom sv. Save III. reda za zasluge, ki si jih je pridobil za slovensko literaturo. Finžgar je po smrti Ivana Cankarja naš najboljši pisatelj ter je obhajal lani 50letnico svojega rojstva. Odlikovanje mu je predal pokrajinski namestnik g. Ivan Hribar.

— **Nov občinski davek v Beogradu.** Beograjska občina namerava uvesti nov občinski davek na vse nepremičnine, katerih vrednost presega stotisoč dinarjev.

— **Rimske toplice v domačih rokah.** Kopališče v Rimskih toplicah je kupil od dosedanjega lastnika g. Ulricha, inžener g. Veseli, profesor na zagrebški trgovski akademiji. S tem je prešlo to priljubljeno letovišče v domače roke.

— **Konferenca naslednstvenih držav v Gradcu.** Dne 16. jan. se bo vršila v Gradcu konferenca naslednstvenih držav, na kateri se bo v prvi vrsti skušalo rešiti vprašanje medsebojnega obmejnega prometa. Radovedni smo, če bo ta konferenca končno dosegla obnovitev prometa na progi Maribor—Gornja Radgona?

— **Zopet prepovedani listi.** Notranje ministrstvo je prepovedalo v naši državi liste »Neues Wiener Journal«, »Az Est«, »Die Post«, »Deutsche Zeitung« ter koledarje »Der Wiener Bote«, »Der Jahres-Bote« in »Hauskalender«.

— **Železniška nesreča pri Vinkovcih.** V nedeljo ob 1. uri zjutraj je trčil beograjski brzovlak na postaji Miklavci v stoječi zagrebški vlak. Obe lokomotivi in štirje vagoni so razbiti. Nesrečo je zakrivil kretničar, ker ni postavil kretnice pravilno. K sreči je strojevodja beograjskega brzovlaka pravočasno zapazil pomoto ter se je le njegovi hladnokrvnosti in odločnosti zahvaliti, da nesreča ni zakrivila številnejših človeških žrtev, ker je z vso silo zastavljal dirjajoči vlak. Popolnoma preprečiti nesreče ni mogel. Ranjenih je osem oseb, smrtne žrtve ni nobene. Lokomotivi sta se zarili druga v drugo, oba poštna voza beograjskega vlaka sta razbita ter pošta razmetana, zagrebški poštni voz pa je s tako silo sunil v spalni voz, da ga je zajezdil. K sreči v spalnem vozu ni bilo nikogar, sicer bi bil gotovo mrtev.

— **Kamnica pri Mariboru.** Dne 6. januarja se je ustanovila v Kamnici krajevna organizacija JDS. — Nemškutarji so pritiskali z vsemi silami, da bi onemogočili ustanovitev te organizacije, toda ves njihov trud je bil zaman. V Kamnici, kakor tudi v njeni okolici biva čez 99 odst. Slovencev in komaj 1 odst. nemčurjev. Nemcev pa je tako malo, da niti v poštev ne pridejo. Ker pa naši Slovenci tukaj nikdar niso bili organizirani in več ali manj raztrošeni, je bilo vedno vzrok, da so zlasti pri občinskih volitvah propadali, a maloštevilni nemškutarji, a to vsled svoje organizacije vselej zmagali, tako, da mora že več kot pol stoletja 99 odst. Slovencev plesati tako, kakor žvižga nemškutar. Naš cilj je, da naše Slovence združimo v močno organizacijo, da tako omogočimo zmago nad onimi, ki nam hočejo po vsej sili gospodariti. Dovolj poštenih slovenskih kmetov in delavcev, ki bi za naš blagor delali boljše, kakor se je delalo do danes. — Naše Slovence, ki so nasprotnega političnega prepričanja, radi tega opozarjamo, da se ne bomo bavili s strankarskimi prepiri, ker nam gre samo za blagor naših Slovencev. Jasno je, da bomo šli proti tzv. »nemškoavstrijskim iredentistom«, škodljivcem naše države v boj do skrajnosti. Oni nemško misleči, ki se zavedajo, da se nahajajo v Jugoslaviji, ne pa v Avstriji in ki se zavedajo, da imajo dolžnosti do naše države, ne pa do kakšne tuje, nam sovražne, pa so lahko uverjeni, da jim ne bomo skrivili niti lasu. Delokrog naše krajevne organizacije JDS se razširja po občinah Kamnica, Rošnah, Brestrnica in Jelovec. K. O. J. D. S.

— **Trocki izključen iz židovske cerkve.** »Daily Expres« poroča, da je Trocki izključen iz židovske cerkvene občine v Jekaterinoslavu in to na zahtevo njegovega lastnega očeta.

— **Velikanski požar na Angleškem.** V Hartlepolu na Angleškem je v četrtek nastal v nekem skladišču požar, ki se je bliskovito razširil na vsa, nad štiri hektare obsežna skladišča. Vsled požara je bila ogrožena tudi vojna ladjedelnica. Zgorela je vsa zaloga lesa ter mnogo delavskih hiš. Škoda znaša več milijonov funtov.

— **Trocki grozi.** Voditeljem sovjetske Rusije še ni dovoli groze in bede, ki so jo v Rusiji že povzročili, temveč groze še z novo vojno. Trocki je na zadnji sovjetski konferenci zagrozil antanti, češ, da bo do spomladi rdeča armada popolnoma opremljena in da bo Rusija v slučaju vojne prej povečana, kakor pa zmanjšana.

— **Ponovno naraščanje draginje v Avstriji.** Na plenarni seji avstrijske narodne skupščine, ki se bo vršila dne 17. t. m., se bo pretresalo finančne razmere. V kritje deficita se predvideva 100 odst. zvišanje železniških pristojbin, ki stopi v veljavo še koncem januarja za februar pa se predvideva še nadaljno povišanje cen. Od 8. t. m. naprej stane hleb kruha 316 kron, a kilogram bele moke 500 kron.

— **Češkoslovaška valuta** se je zadnjo popravila. V soboto je notirala v Cürihu 8.30. Naša krona je stala v istem času 1.80. Češkoslovaška republika je na potu k trajnemu ozdravljenju, njena gospodavska moč raste, njena politična konsolidacija je trdna. Dviganje češkoslovaške valute vzbuja med prebivalstvom veselje in odkrito zadoščenje. Tudi nemški listi, ki stoje v najstrožji opoziciji, ugotavljajo z zadoščenjem ta napredek. Pri nas pa frankovski listi, kakor »Hrvatska Misao« z zadovoljstvom konstatirajo, da so pripomogli k padanju valute in na ta način vzbudili novo nezadovoljstvo med ljudstvom.

— **Velika eksplozija na vojni ladji.** V Pireju je bila te dni na krovu grškega torpednega rušilca velika eksplozija. Mrtvih je 50 oseb, med njimi poveljnik ladje in več civilnih oseb. Kako je nastala eksplozija, še ni pojasnjeno.

— **Avstrija ne priznava narodnostnih manjšin.** Kakor poročajo češki listi, je izjavil avstrijski predsednik Heinisch povodom sestanka s predsednikom Masarykom v Lanah, da Avstrija ne priznava narodnostnih manjšin — torej logično tudi ne njihovih pravic. Češki listi opozarjajo ob tej priliki, da živi na Dunaju in v severni Avstriji na stotisoče Čehov, na Burškem na desettisoče Hrvatov, na Koroškem in deloma tudi na Štajerskem pa tudi na desettisoče Slovencev. Za nas je ta Hainischeva izjava zelo važna, ker ji lahko odgovorimo s protiizjavo, da tudi mi ne priznavamo v naši državi nemških manjšin. Teh manjšin torej ni — in logično tudi ne morejo zahtevati nikake pravice!

— **Ljubavna drama v Moskvi.** Litovski vojni ataše Awiatanzan je imel ljubavno razmerje z neko Rusinjo. Te dni je mož Rusinje zasačil zaljubljeni parček ter na mestu ustrelil vojnega atašeja.

— **Padanja cen v Ameriki.** S 5. jan je bila v Newyorku znižana cena kruhu na predvojno ceno, tako da stane sedaj hleb kruha zopet 5 centov, kakor junija 1914. leta.

Mariborske vesti.

Maribor, 9 januarja 1922

m **Redni občni zbor JDS.** Občni zbor krajevne organizacije JDS v Mariboru se vrši v četrtek, dne 12. jan. 1922, ob 20. (8.) uri zvečer v mali dvorani Narodnega doma. Poročala bosta ministra gg. dr. Kukovec in dr. Kramer. Vabimo vse somišljenike, da se občnega zbora zanesljivo udeleže. Članske izkaznice, brez katerih je vstop zabranjen, se dobe pri g. prof. Voglarju, Koroščeva ul. št. 4, I. nadst. ter v uredništvu »Tabora«.

m **Vse do gotove meje.** Dne 7. maja l. l. sem bila imenovana za stalno učiteljico na šoli Krčevina-Lajteršberg in od tedaj, torej celih osem mesecev prosim pismeno in ustmeno od urada do urada za stanovanje. Imam v Krčevini svojo hišico; da ne bom s svojo obilo rodbino nikomur v nadlego. Iz te hišice je ravno ob nastopu moje službe odšla neka stranka — toda stanovanjski urad tega stanovanja kljub štirimesečnemu moledovanju ni nakazal meni, ampak neki trafikantinji — Nemki. Mesca avgusta je umrl moj brat, pri katerem sem imela pohištvo, toda stanovanjski urad je nakazal njegovo stanovanje nekemu Sch. ter me vrgel na cesto, kljub temu, da sta še sedaj dve sobi prazni! Moj bolehen mož je moral nastopiti 43. službeno leto, ker sicer bi ne imel strehe; svoje otroke, radi katerih sem zaprosila za Maribor, sem morala razdeliti med sorodnike; s tremi, ki obiskujejo tukajšnje šole, pa me je sprejela prijateljska rodbina v malo jedilnico, katero delim z nekim mladim dijakom. Tako je vsled tega uničeno ne le vse moje gmotno blagostanje, ampak tudi družinsko življenje. To vse se je dogodilo v jugoslovenskem Mariboru učiteljici po 22 službenih letih, materi sedmero otrok, ženi narodnega vzgojitelja in posestnici hišice. Tako skrbi naša domovina za svoje ljudi. Anka Mešiček-Černej, učiteljica.

m **Vodstvo deške osnovne šole I.** ter pomožne šole za manjnadarjene in slaboumne izreka vsem c. damam in gospodom, ki so blagohotno žrtvovali denar in blago za najbolj nesrečne med nesrečnimi, za manj nadarjene in slaboumne, ki imajo poleg tega tudi še ubožne starše, oziroma samo matere vdove, najprisrčnejšo zahvalo. Ubogi otroci, 48 dečkov in deklic je dobilo obutev, dele obleke, šolske potrebščine ter darove božičnega drevesca. Najboljša zahvala darovalcem so bili pač vskliki veselja teh ubožnih malčkov.

m **Slovensko obrtno društvo v Mariboru** priredi v torek, dne 10. jan. 1922 ob 20. uri (8. uri) zvečer v restavraciji »Maribor« obrtno predavanje o reprocitetnem zakonu in o naobrazbi nadarjenih obrtnikov v inozemstvu. Predavatelj je znani g. dr. I. Mohorič iz Ljubljane. Ker je predavanje za nas obrtnike potrebno in velikega pomena, upamo, da se ga člani in članice našega društva, kakortudi drugi obrtniki v polnem številu udeleže. Torej obrtniki na svidenje v torek v restavraciji »Maribor«. Pozor! Predavanje se ne vrši v Narodnem domu, kakor je to v vabilih navedeno, temveč v restavraciji »Maribor«. Tečaj za knjigovodstvo se vsled predavanja ne vrši.

m **Vabilo na ustanovni občni zbor »Društva učiteljic, učiteljic ženskih ročnih del in otroških vrtnaric«,** ki se vrši v Mariboru, dne 12. jan 1922, ob pol 3. uri popoldne v mali dvorani Narodnega doma. 1. Otvoritveni govor. 2. Društvena pravila. 3. Volitev odbora. 4. Predlogi in slučajnosti. Imamo sicer v Beogradu društvo učiteljic, ki se imenuje ponosno »Društvo učiteljic in zabavilj kraljevine SHS«, ima v Ljubljani »Društvo učiteljic Slovenije« — a moramo priznati, da nam je Beograd in tudi Ljubljana predaleč, da bi se udeleževale rednih zborovanj. Vendar imamo tudi me v severnem delu Slovenije, na bivšem Štajerskem, naše težnje, za katere bi se rade potegovale — ali za društvo v Ljubljani bi le bile članice na papirju, ker vsled oddaljenosti ne moremo dejansko sodelovati ter se ne moremo brez velikih izdatkov zborovanj v Ljubljani udeleževati. Zato si osnujemo sestersko društvo z istimi cilji in pravili. **Vsaka društvenica ostane ud svojega okr. učiteljskega društva, naša članarina bo le majhna.** Delovati hočemo za skupne težnje, se tovariško pogovoriti o skupnih zahtevah, ki jih imamo me ženske posebej. Kot »Društvo učiteljic« stopimo avtomatično v »Ženski Savez« in imamo pravico poslati delegatinje na skupščine »Ženskega Saveza«. Ena trka povsod zastonj, v društvu združenja pa smo močne in upoštevanja vredne. Za pripravljalni odbor: Marija Godec, uč., Matilda Vodenik, uč. žensk. roč. del.

m **Kovinarska zadruga v Mariboru,** objavlja, da se vršijo preiskušnje za vajence kovinarskih obrti v času od 15. do 25. jan. 1922. v zadružnem tajništvu v Mariboru, Tkalska ulica št. 9 po sledečem redu: 1. dne 15. jan. ob 8. uri zjutraj za elektrotehnično obrt, 2. dne 18. jan. ob 16. uri za mehaniško obrt, 3. dne 21. jan. ob 16. uri za urarsko obrt, 4. dne 22. jan. ob 8. uri za ključavničarsko obrt, 5. dne 25. jan. ob 16. uri za elektrotehnično obrt. Obenem pozivlja podpisana zadruga vse včlanjene mojstre, da prijavijo zadružnemu tajništvu nemudoma vse svoje pomočnike in vajence. Pomočnikom, oziroma vajencem, kateri niso vpisani, zadruga v bodoče ne bo dajala nikakoršnih potrdil, oziroma spričeval. Glasom sklepa zadružnega načelstva z dne 28. 12. 1921. bo vsak mojster, ki v tem oziru ne vrši točno svojih dolžnosti, kaznovan z redno globo 400 K v prid zadružne blagajne. Pomočniki se morajo prijaviti tekom 14 dni po nastopu dela, vajenci pa tekom 3 mesecev potem, ko začnejo svojo učno dobo.

m **Velika kavarna.** Ob 17. uri popoldne čajanka s koncertom v »Klubbaru«.

m **Seznam v Mariboru izbrisanih obrtnih pravic** v mesecu decembru. — Ferdinand Löschnig, Frankopanova ul. 7, gostilna; Marija Fratschko, Frankopanova ul. 27, kavarna; Wagner Jožef, Aleksandrova c. 15, kavarna; Neger Hermina, Glavni trg 3, kavarna; Zenkner Leopoldina, Vodnikov trg 2, gostilna; Martina Pottnig, Gosposka ul. 38, branjarija; Marija Pöch, Gosp. ul. 29, trgovina z delikatesami; Roza Roczek, Vetrinjska ul. 19, modistinja; Marija Smaher, Glavni trg, trgovina s sočivjem in sadjem; Viljem Maly, Šolska ul. 3, brivec; Marija Pöch, Gosposka ul. 29, trgovina z sladkorčki, marmeladami in vkuhanim sadjem.

m **Seznam v mesecu decembru 1921 v Mariboru izdanih obrtnih pravic.** — Horvat Alojzij, Frankopanova ul. 7, gostilna; Kokol Ivan, Frankopanova ul. 27, kavarna; Zorčič Amalija, Aleksandrova c. 15, kavarna; Švigelj Franc, Mlinska ul. 15, gostilna; Schejl Hugon, Sodna ul. 16, zidarska obrt; Glaser Rajmund, Vetrinjska ul., stavbeniška obrt; Sitter Blaž, Vodnikov trg 2, gostilna; Slanič Leo, Vojaška ul. 10, litografija; Marija Hauptman, Magdalenski trg 4, izdelovanje ženskih oblek; Marija Skoliber, Ruška cesta 2, prodaja alkoholnih pijač v zaprtih steklenicah; Ela Klobučar, Vetrinjska ul. 15, izdelovanje ženskih oblek; Tihomir Milošević, Gosposka ul. 3, knjigovez; Egon Kubiček, Ciril-Metodova ul. 24, glasbenik; Anton Poš, Gosposka ul. 29, trgovina mednega in galanterijskega blaga; Blaž Serdinske, Glavni trg, mesar; Ernest Gert, Gosposka ul. 13, trgovina s steklom, porcelano in kamenino; Josip Rože, Tomanova ul. 5, trgovina s parfumerijo in sadjem na debelo; Jožefa Kopič, Krekuljeva ul. 8, izdelovanje ženskih oblek; Josip Rože, Rotovški trg 3, izdelovanje likerjev in špirituoz »Alpina«; Štefan Pavešič, Glavni trg, mesarija; Karol Leutschacher, Frančiškanska ul. 12, ključavničarska obrt; Darlič i drugovi, Cankarjeva ul. 20, špedicija.

m **Himen.** Poročil se je g. Ernst Faninger, bančni uradnik, z gospodično Hedo Kuljat, bančno uradnico v Mariboru. Obilo sreče!

m **Pozor železničarji!** Občni zbor Ciril in Metedove podružnice Zveze jugoslovenskih železničarjev se vrši danes ob 20. uri v društvenih prostorih. Pridite vsi!

m **Tudi naša mladina na tukajšnji trgov. šoli** se je prebudila z resnim delom. Dne 28. decembra pr. l. je izšla prva številka lista „Hermes", glasila izobraževalnega krožka na imenovani šoli. Vsebina je zadovoljiva. Najboljši je prvi spis „Naši cilji". V njem najdemo vse naloge, ki si jih stavi naša mladina. V listu najdemo tudi dve pesmi. Ne moremo ravno trditi, da so slabe, vendar je prva vsebinsko slabejša od druge. „Tužna nevesta" je sicer slabejša po obliki, vendar moramo reči, da bi bila lepa, če bi bila lepše izpeljana in če bi bila dana večja skrb na obliko. Dijaki omenjene šole imajo tudi vsako nedeljo predavanja, na katerih se, kdor se zanima, najbolj izobrazi. Veseli nas, da si je naše trg. šolsko dijaštvo stavilo take cilje, iz kojih vidimo, da žele po nadaljni izobrazbi. Dijaki, težka je vaša pot, toda ne omagajte, predno dosežete svoje cilje.

Narodno gledališče.

Repertoar:

Torek 10.: „Gozd". Abon. A.
Sreda 11.: „Hlapec Jernej". Izv. ab. Cankarjeva proslava.
Četrtek 12.: „Svet". Izven abon.
Petek 13.: „Ptičar". Izv. abon.
Sobota 14.: „Gozd". Abon. C.
Nedelja 15.: Popoldne ob 15.: „Oče". Ljudska predstava. — Zvečer ob pol 20.: „Ptičar". Izv.

Kultura in umetnost

x **Glasbena Matica v Mariboru.** Orkestralni odsek. Nocoj, pondeljek, dne 9. jan. 1922 se vrši točno ob pol 8. uri zvečer v Glasbeni Matici redna orkestralna vaja in se vsi člani pozivljajo, da se iste točno in polnoštevilno udeleže.

- **Drama.** Izšla je tretja številka posvečena manom Ivana Cankarja ter prinaša: Angelo Cerkvenik: Ljubezen — Sovraštvo. — Milan Skrbinšek: Ivan Cankar: Hlapec Jernej in njegova pravica. — Prof. Ivan Favai: Nekaj misli o Cankarju. — Miran Jarc: Nekaj njegovega. — Joško Kovič: Njegovo romanje. — Silvester Škerl: Umetnikova trilogija. — Dr. Makso Šnuderl: Molière. — Beležke. »Dramo« izdaja mariborsko Narodno gledališče ter stane številka 10 K.

x **Književni dar Slovenske Šolske Matice** za 1921. bo obsegal sledečih troje knjig: Pedagoški Zbornik (164 str.), uredil dr. K. Ozvald. — Telovadba, II. del (s 47 slikami in mnogimi načrti — 112 str.), spisala dr. Pivko in prof Schaup. — Posebno ukoslovje pouka v elementarnem razredu osnovih šol (76 str.), spisal Fr. Fink. Ker bo to vsega skupaj 352 strani ali malone 22 tiskanih pol dobrega pedag.-didakt. beriva za naročnino celih 8 dinarjev, zato pač letošnjim publikacijam SŠM ni treba še posebnega priporočila. Knjige bodo vsak čas dotiskane ter se začno kmalu razpošiljati.

x **Dr. Alojzij Gradnik** objavlja v zadnji (17.-18.) številki »Njive« sledeči aktuelni sonet:

Veteranu.

Ti črnožolti verni veteran,
ki jedel si iz črnožolte žlice,
kje pa je tisto tvoje prejšnje lice?
Odkdaj pa takšen si Jugoslovan?

Saj si nam vendar dobro, dobro znan,
še bolj lok tvoje mehke hrbtenice!
Ko so ob vojni gnali nas v temnice,
te bilo sram je reči: »Dober dan«.

Od nas zdaj hočeš biti spoštovan ti,
ki ližeš prah po podu pred ministri
in tožiš, da smo narodni filistri,

ker ne posnemamo še tvoje vloge
in ne priklonimo pred njimi noge:
mi smo apostoli — ne ministranti!

x **Trije labodje.** Prejeli smo (malo zakasnelo) najnovejšo revijo najnovejših »Tri labode«, kateri izhajajo šestkrat na leto, stanejo celoletno 75 D, posamezna številka 15 D. Naslovno stran jim je narisal Fran Kralj, naslov jim je iznašel Silvester Škerl, klišeje je izvršila »Jugoslovanska tiskarna«, natisnila jih je tiskarna J. Blasnika nasl. d. d. v Ljubljani. Urejujejo jih: Anton Podbevšek, Josip Vidmar in Marij Kogoj. Uredništvo in upravništvo se nahaja v Ljubljani, Stari trg štev. 3. II. Vsebina prve številke je: Vida Taufer: Strupena kača. — Krvave lise. Beračica z lilijami. — Žena pijanka. (Pesmi). — Joža Cvelbar: Trije zapiski. (Proza.) Josip Piber: V noči. (Pesem.) — Zdenko Skalicky: Splašeni konj na obzorju. — Pevec v rakvi. (Pesmi.) — Stane Melihar: Nabornik št. 149 I. — Double consciense (Proza.) — France Onič: Oltarji. —Okostenjak. — Klic iz predmestij (Pesmi.) — Ciril Vidmar: Iz moje sobe. — Ogenj. (Proza.) — Vladimir Premru: Žrtvenik ob slapu, ki koplje grob živim. — V grobnici, katere stene so sestavljene iz osušenih, obeljenih kosti. — Mučenik (Galejski kaznjenec). — Krvnik, pojoč na črno zagrnjenem odru. (Pesmi.) — Josip Vidmar: Pomen umetnosti in država. (Esej.) — A. Podbevšek: Plesalec v ječi. (Kompozicija.) Listek. — Slikarske priloge: Tone Kralj: Bolest Slovenije. (Gips.) — Fran Kralj: Janez Krstnik. (Les.) — Veno Pilon: Predmestje I. — »Amour simple«. (Radiranki.) — Glasbena priloga: Marij Kogoj: Skica. (Klavir.) — Otožnost. (Solonapev s klavirjem.)

x **Nova drama Ive Vojnovića.** Znani jugoslovenski dramatik Ivo Vojnović pripravlja komedijo, ki bo imela naslov: »Maškarata ispod kuplja«.

Sokolstvo.

o **XII. redni občni zbor** »Sokolskega društva« v Mariboru se je vršil 3. t. m. zvečer v mali dvorani Narodnega doma. Pozdravnemu nagovoru br. staroste so sledila poročila odbornikov, iz katerih posnemamo to-le: Društvo je štelo v preteklem letu 634 članov, 164 članic, 247 naraščaja in 819 dece, torej skupaj 1864 včlanjenih oseb; med njimi je bilo telovadečih 1.189 članov, v kroju 122. Telovadilo je v štirih telovadnicah v 1311 telovadnih urah 47.815 oseb. Društvo je nastopilo oziroma sodelovalo ob 17 prilikah s telovadnimi točkami, sicer pa večkrat ob raznih priložnostih, n. pr. pri pogrebih itd. Društvena blagajna je imela denarnega prometa pol milijona kron; bilanca izkazuje čistega društvenega premoženja v vrednosti čez 100.000 kron. Knjižnica šteje 625 številk in se je pomnožila v zadnjem letu za 148 številk. V društvu je bilo med letom 8 predavanj. Odseka obstojita dva, mladinski in jezdni; ta je nastopil v zadnjem letu v 8 prilikah. Izven Maribora so društvu podrejeni odseki v Jarenini, pri Sv. Jakobu v Slov. gor. in na Pragerskem. Na novo se je na občnem zboru položil temelj stavbenemu odseku, ki bo imel skrbeti za zgradbo Sok. doma v Mariboru. — Društvu v novem letu mnogo uspeha!

o **Za sokolski dom v Ormožu** je nabrala vesela družba na Novega leta dan na Humu 150 K. Naj bi sledili mnogi drugi! — Zdravo!

Gospodarstvo.

g **Dunajska borza** posluje od 1. januarja t. l. naprej samo tri dni na teden in sicer v pondeljek, sredo in petek.

Izpred sodišča.

»Lojalen« državljan.

Rudolf Smolej, 23. let star trgovec z mešanim blagom v Mariboru, rodom iz Radvanja, se je imel zagovarjati pred okrožnim sodiščem radi pregreška po § 97. srb. kazenskega zakonika. Obtožba ga dolži, da je 8. okt. 1921. prigovarjal kaplarju Radomirju Baltezaroviću, naj zapusti vojaško službo in gre v Gradec delati v tovarno za orožje, ter mu je v to svrho ponujal 200 dinarjev. Tega dne je namreč čakal pred »Vesno« na neko gojenko in se je spustil z imenovanim kaplarjem od tamošnje straže razmejitvene komisije v pogovor, tekom katerega mu je prigovarjal, naj zapusti vojaško službo in gre v Gradec, kjer bo kot ključavničar v tovarni za orožje več zaslužil nego tukaj kot vojak. Vojaka Radomir Bajtezarović in njegov tovariš Miro Kranjčević sta kot priči potrdila obtoženčevo nagovarjanje k pobegu iz vojaške službe. Kazenski senat pa je več verjel obtožencu, ki je vse tajil, kakor dvema pričama, iz zelo »tehtnih« razlogov. Neverjetno se namreč zdi sodišču, da bi kdo na javnem prostoru skušal zapeljati vojaka k pobegu iz službe, ker se to lažje doseže pri kozarcu vina v kaki beznici. Na drugi strani pa taki obdolžitvi nasprotujejo odlične lastnosti obtoženca, kakor jih je navedla dolga vrsta prič iz vseh v Mariboru obstoječih političnih strank. Po zatrdilu teh prič je bil Rudolf Smolej svoj čas član društva »Katholischer Jugendbund« in zelo religiozen človek, pri zadnjih občinskih volitvah pa je kot zvest pristaš volil z demokratsko stranko. Drugi so zopet potrdili, da o političnih strankah nima nobenega pojma, tako da ne razločuje »Sokola« od »Orla«, da se v politično delovanje strank ne vmešava in ne zahaja v nobeno društvo, ampak živi samo svojemu poklicu, ter se drži vedno samo svoje trgovine in doma in obiskuje kvečjemu cerkev (in hodi na sestanke z dekleti, česar pa priče niso pokom katerega mu je prigovarjal, naj zapusti vojaško službo in gre v Gradec, kjer bo kot ključavničar v tovarni za orožje več zaslužil nego tukaj kot vojak, potrdile, najbrž ker niso bile o tem vprašane). Je baje tudi zelo priden in varčen in celo zaveden Slovenec, ki pa navzlic temu ne ve dobro slovenski, ampak govori mešanico mariborskega nemškega in slovenskega narečja in hrvaščine.

Iz teh okolnosti je visoki sodni dvor sklepal, da človek s takimi lastnostmi, kakor jih ima Smolej, ne more gojiti čustev do države, ki bi ga privedle do kaznivega dejanja. Oprostil ga je, dasiravno sta dva vojaka zoper njega pričala in pod prisego potrdila obdolžitve obtožnice.

Kako pravilno je postopal kazenski senat, ko je obtoženca oprostil, se je izkazalo tudi še po razpravi v časniških poročilih. Smolej je namreč poročevalcu »Slov. Naroda« tako k srcu prirastel, da je hudo zameril državnemu pravdniku, ki si je upal tako krepostnega državljana z vsestranskim političnim prepričanjem staviti pod obtožbo, mariborska »Volksstimme« pa je dolgi vrsti odličnih lastnosti pridružila še eno, ker se poteguje za obtoženca kot — preganjanega boljševika.

Kino.

I. mariborski bioskop. V torek, sredo in četrtek se predvaja v I. mariborskem bioskopu II. epoha kriminalno-detektivne drame „Verige kaznjenca". Ta epoha presega v vsakem oziru prvo in je popolnoma zaokrožena zase, tako, da kdor si to epoho ogleda, razume, ne da bi jo videl, tudi prvo. Naravne slike Rusije, zopet Londona, Pariza, Newyorka in Curiha so vrhunec umetnosti in lepote. Senzacije na vodi in v zraku spravljajo gledalca v strmenje.

Razno.

— **Sanitarne in prometne razmere v Beogradu.** Te dni se je vrnil v Beograd predsednik beograjske občine Bora Pajević z upravnikom vodovoda in električne centrale zdravnikom dr. Morti Bulijem in dvema odbornikoma, s katerimi je bil dalje časa v Berlinu glede nabave raznih potrebščin za beograjsko občino. Komisija je svoj posel uspešno končala ter nabavila vse potrebno za ureditev sanitarnih in prometnih razmer v Beogradu. Ves materijal se bo sprejel na račun vojne odškodnine, čim bo vlada to odobrila.

— **Pes ustrelil orožnika.** Orožnik Vuković Dinko je bil s svojim tovarišem na nekem službenem pohodu. Na potu ga je spremljal tudi njegov pes. Med potom je sedel orožnik na nek zid, da si malo odpočije. Puško je naslonil na zid. Pes je začel vohati krog puške, pri čemur se je puška sprožila ter je zadela orožnika v srce, tako da se je zrušil na mestu mrtev.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim

Velika kavarna

1. Dalibor.
2. Citulička.
3. Prodana nevesta.
4. Slovenski plesi.
5. Rusalka
6. Legende. 48

V pondeljek 9.:
Večer čeških komponistov
— Pomnoženi orkester —
— prof. E. Kubičeka. —

Proizvajajo kompozicije:
Dvořaka,
Smetane,
Fibicha,
Sebeka,
Vaisa,
Novaka itd.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je dne 9. januarja 1922 po kratki in mučni bolezni preminula gospa

ELIZA HORVAT
roj. KOZEL.

Pogreb preblage pokojne se vrši dne 10. januarja ob 14. uri iz hiše žalosti, Linhartova ul. št. 16, na tukajšnje pokopališče v Pobrežju.

Maribor, dne 9. januarja 1922.

Žalujoči ostali:
Horvat Franc, oprog; Vilma Eliza Horvat, hčerka; Marija Mlaker, mati; Tement Marija, sestra. 47

Ocarinjenje!
Vse v to stroko spadajoče posle izvršuje točno in kulantno od trgovcev ustanovljena
„Orient" d. d., Maribor
Telefon št. 90 Meljska c. 12 Telefon št. 90
in njena 1911
podružnica v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27

Mala oznanila.

K enemu gospodu se sprejme gospod ali večji dijak **na hrano in stanovanje.** Koroščeva ul. 2. I. nadstr. Kovačič. 45

Slikarski vajenec se sprejme eventuelno tudi z oskrbo Slomškov trg 2. Maribor. 46

Kupi se blagajna s predali in resortom za denar. Jug. Lloyd d. d. Ruška cesta 45. 36 2-2

KNJIGOVODJA
z daljšo prakso (bilančnik), perfekten korespondent v slovenskem, nemškem, srbohrvatskem in italijanskem jeziku, želi spremeniti službo. Nastop 1. aprila oz. preje, ker je dosedanje mesto še neodpovedano. Cenj. ponudbe na naslov: „T. F. kod J. Becker, Sisak, Vrbina". 42 3-1

Lastnik in izdajatelj: Konzorcij „Tabor". — Tiska: Mariborska tiskarna d. d.